

Anglo files, November 2007 #146

Claus Adam Jarlov - cand. mag. i engelsk og psykologi – er direktør i konsulentvirksomheden GlobalDenmark a/s som bl.a. arbejder med undervisning inden for kommunikation og kultur, ofte med engelsk som arbejdsprog. Han er stærkt optaget af danskernes forhold til engelsk i relation til de krav som globaliseringen stiller. Skrev i 2003 en prisopgave om emnet: "De tre sprog i landsbyen¹". Var i 2004 formand for en projektgruppe i Evalueringsinstituttet der varetog en analyse af engelskundervisningen i det danske uddannelsessystem².

"Engelsk for Alle tager afsæt i hvad du har lyst til. Ingen formaninger og løftede pegefingre, ingen klokke der ringer ind. Du går bare når du har fået nok!"

Kære læser, kender du situationen hvor telefonen ringer, du tager den i den sikre forvisning om at det bare er en af dagens mange rutinesamtaler, indtil du 1½ time senere lægger røret og må erkende at "der skete vist noget". Sådan oplevede jeg det i hvert fald da Helle Hove fra Roskilde Bibliotekerne fortalte om projektet **"Engelsk for alle"**, et foretagende støttet af Biblioteksstyrelsen og med Herning Biblioteker som partner.

Engelsk for alle ligger smukt i tråd med ånden i det begreb vi kalder et Folkebibliotek: enhver kan komme, finde en bog eller et tidsskrift man synes er interessant at fordybe sig i, indtil man får lyst til at gå igen. Du kan endda få kyndig hjælp af den flinke bibliotekar, som ligefrem sender et postkort til dig når hun (for det er det tit) har fundet lige netop den bog du søgte. Et bibliotek er en ressource hvor man ikke blot sandsynligvis finder det man søger; ofte forlader man biblioteket med noget man slet ikke kom efter, men faldt over da man bladrede igennem databaserne, eller fik fat i en bog der stod ved siden af den man søgte. Når det sker, sættes en udvikling i gang. Det rykker. Et folkebibliotek er en enestående service, for alle. Så dansk og så stiltfærdigt.

Tilbage til bemeldte telefonsamtale: jeg sagde tak til at være med som "metodekonsulent" på projektet, altså den der sørger for en rimelig pædagogisk sammenhæng mellem projektets mange forskellige elementer. Til den ende udarbejdede projektgruppen en række slogans som havde til hensigt at afspejle den identitet **Engelsk for alle** skulle have. Denne artikel begynder med et slogan der henvender sig til alle dem der måske er på vej til at miste skolevejsten, læser grammatik fordi det står i pensum eller har en mere eller mindre diffus lyst til bare at blive bedre til engelsk. **Engelsk for alle** er bibliotekets bidrag til at man kan udvikle sine færdigheder i engelsk på ens helt egne betingelser. Læringsprocessen er baseret på lyst og interesse, ikke fordi man skal, men fordi man vil.

¹ Se www.global-denmark.dk

² http://www.eva.dk/Projekter_2004/Engelsk_i_uddannelsessystemet.aspx

Bibliotekerne ligger inde med betydelige ressourcer der kan bidrage til at den enkelte bruger får mulighed for at styrke sine færdigheder i engelsk. Om biblioteket har erkendt at man måske har været lidt for stiltfærdig, ved jeg ikke. En stor brugerundersøgelse viste i hvert fald at borgere i Roskilde gerne ville blive bedre til engelsk. Man havde desuden oplevet en stigende efterspørgsel på engelsksproget materiale, både inden for litteratur og sproglige mener. Undersøgelsen viste tillige at der skulle tænkes radikalt anderledes hvis biblioteket skulle imødekomme dette stigende behov. Det var nødvendigt at synliggøre de mange muligheder bibliotekerne kunne frembyde, at gøre dem mere tilgængelige og attraktive. Som led i **Engelsk for alle** er der derfor investeret i en betydelig opdatering og udvidelse af disse ressourcer i form af tidsskrifter inden for en lang række emner, grammatikker, skønlitteratur, lydøger, dvd'er mv. Så, kære læser, nu må tiden vist være kommet til at fortælle hvad **Engelsk for alle** er for en størrelse:

Engelsk for alle er en portal – www.engelskforalle.dk - som både lever sit eget liv og er koblet til bibliotekernes øvrige søgetjenester. Her kan enhver få adgang til en mængde ressourcer som enten er public domain eller som projektet abonnerer på, ikke mindst online ordbøger. Som tilfældet er med andre portaler, klikker man bare ud når man har fået nok – 10 sekunder eller 1 time; det er helt op til den enkelte bruger.

Portalen byder på **Try me out!** som er en profil³ man kan lave af sig selv: hvor god synes du selv du er til at læse, lytte, tale, skrive engelsk? Hvad kan du rent faktisk? Og hvad er du interesseret i? Der er tale om et sprogtjek (og ikke en egentlig test) der kobles til ens selvopfattelse og til det emneområde man er interesseret i. **Try me out!** gør det muligt at lede brugeren derhen hvor interesse og sproglige færdigheder passer bedst muligt – og måske får man lige giver det ekstra puf der gør at man vil lidt mere.

Lad os tage et par tænkte eksempler: Hvis nu Peter er mere interesseret i motorsport end i verbalsubstantiver, kan **Engelsk for alle** via sprogprofilen henvise til fagtidsskrifter om motorcykler hvis sproglige niveau passer til ham. Peter kan blive bedre til engelsk gennem sin interesse for motorsport – og samtidig blive stimuleret til lige at forbedre sin sprogprofil næste gang han logger på. Resultatet kan nemlig gemmes i Peters egen mappe som oprettes på portalen – den har han adgang til fra sin egen hjemmePC eller på de computere der er opstillet på biblioteket. Idealet er at Peter får læst - ofte ret svære! – tekster om det der interesserer ham, og bliver måske lidt mere ambitiøs med det engelske. Hvem ved, måske det kan ses i hans eksamensresultater?

³ Kompetencer og niveauer i **Try me out!** er inspireret af Europarådets ”Common European Framework of Reference ” som har defineret et sæt parametre der skal indgå eller faktisk allerede indgår i en lang række sprogdidaktiske aktiviteter i hele Europa. Udgivet på engelsk af Cambridge University Press: ISBN Hardback 0521803136 Paperback: 0521005310

Engelsk for alle kan hjælpe Susanne til at styrke sine lyttefærdigheder: Da hun prøvede **Try me out!** blev det klart at hun ikke er en ørn til at forstå engelsk, især ikke når det bliver lidt abstrakt. Til gengæld elsker hun en god historie – måske hun kunne finde en god novellesamling indtalt på CD? Portalen giver Susanne nogle forslag til hvordan hun kommer videre.

Portalens byder på ”Tip of the week” med sproglige fif og finurligheder; der er jokes, ideer til hvordan man kan komme i gang med at blive bedre til sproget – prøv selv!

Engelsk for alle er en portal, ja – som alle andre portaler er den i princippet uafhængig af tid og sted. Med internetadgang har enhver adgang til **Engelsk for alle** hvor man end måtte befinde sig. Fysisk fremstår projektet i Roskilde og Herning bibliotekerne som et værested, en ø med sin egen identitet, hvor materialet er stillet frem, hvor der er adgang til computere og ikke mindst hvor man kan få assistance. Det fysiske rum er indrettet således at man uden videre kan smutte ud når man har fået nok.

Engelsk for alle er netop for alle – fra begynderniveauerne og opefter – derfor er der noget for enhver smag – også gymnasieelever og HF-studerende, og måske endda endnu en inspirationskilde for deres lærere!

Gennem udviklingsprocessen har det ligget os på sinde at fastholde det som en biblioteksservice og ikke et kursuscenter eller en sprogskole. En bibliotekar er ikke nødvendigvis særligt sprogkyndig eller har særlige kompetencer inden for de sprogdidaktiske discipliner. Projektet er bibliotekets bidrag til at stimulere og inspirere, og måske endda provokere – et supplement til de øvrige sprogtilbud.

Lad mig nu lige vende tilbage til telefonsamtalen: hvorfor blev den så lang? Helle Hove, som jeg aldrig før havde talt med, ramte lige ned i en af mine mærkesager: engelsk som danskernes internationale arbejdsprog. Grunden til et spændende samarbejde var lagt, først med projektlederne fra Roskilde – Helle Hove og ikke mindst Mette Egelund – siden med deres kolleger i Herning, Kirstine Louise Grøngaard og Tina Daugaard. Måske er bibliotekarer ikke helt så stiltfærdige som jeg troede. Hvad var det så der gjorde projektet så relevant, set fra mit hjørne?

I mit arbejde i konsulentvirksomheden GlobalDenmark, hvor mange af vores kurser og projekter foregår på engelsk, oplever mine kolleger og jeg at vældig mange danskere har en lille sky hængende over deres hoveder: ”Jeg siger nej tak til at deltage i dette internationale projekt, fordi jeg synes at mit engelsk er for dårligt!” Denne bemærkning hører vi i mange

afskygninger. Man kunne så udbryde: ”Jamen så få dog gjort noget ved det!” Og svaret kunne være: ”Joh, men der er ligesom så meget andet”. Kort sagt, problemet er ikke alvorligt nok til at tage det alvorligt – men kan alligevel være en hindring for ens professionelle løbebane. Mange danskeres forhold til engelsk er sært tvetydigt: krav til engelsk på et højt niveau (hvad det så måtte betyde!) tages i mange brancher så meget for givet at det knap nævnes fx i forbindelse med jobsamtaler. Det er der mange der har det skidt med – og alligevel kan det knibe med at højne ambitionsniveauet hos den enkelte, og sandelig også på institutionsniveau: i erhvervslivet og i uddannelsesinstitutionerne som tilbyder steds flere forløb med engelsk som arbejdssprog, ofte med frustrerende resultater til følge.

Mit arbejde som formand for Evalueringsinstituttets analyse af engelskundervisningen i Danmark – ”Engelsk på langs” – gjorde det klart at mange i ’systemet’ – måske dig, kære kollega? – er helt opmærksom på at vi kan risikere at alt for mange i øvrigt dygtige mennesker kan blive hægtet af fordi de ikke er tilstrækkeligt ambitiøse eller motiverede når der er krav om kommunikation på engelsk. Her kommer **Engelsk for alle** ind som et af flere bud, og derfor blev telefonsamtalen så lang! Og derfor er jeg glad for at præsentere **Engelsk for alle her** i Anglo Files. Ved gennemlæsning af flere fremragende artikler i tidligere numre har jeg ikke overraskende konstateret at koblingen mellem engelsk, globalisering, kultur og identitet har høj prioritet. Koblingen er vanskelig, og risikoen er efter min mening ganske betydelig for at skabe et B-hold hvor alt for mange aldrig rigtig kommer på banen når engelsk er arbejdssproget. Midt i en globaliseringstid er engelsk naturligvis ikke et universal middel der løser alle vores problemer. En motiveret, målrettet og gerne ambitiøs tilgang til sproget kan imidlertid gøre meget for den højt besungne ”sammenhængskraft” hvis alle er med. I skolen, på de videregående uddannelser og i erhvervslivet. Det mener jeg **Engelsk for alle** bidrager til. Roskilde og Herning bibliotekerne har lanceret et projekt som er under stadig udvikling, gerne med bidrag og kommentarer fra dette tidsskrifts læsere – og deres elever.

Claus Adam Jarlov, claus@global-denmark.dk

Faktaboks:

”Engelsk for alle” har modtaget 1.6 mio. kroner i tilskud fra Udviklingspuljen under Biblioteksstyrelsen svarende til Hernings og Roskildes egenfinansiering. Projektet afsluttes med en rapport og en konference i maj 2008. Læs mere på www.engelskforalle.dk.

Kernen i projektgruppen udgøres af:

Mette Egelund mettee@roskildebib.dk og Helle Hove helleh@roskildebib.dk, Roskilde Bibliotekerne
Kirstine Louise Grøngaard bibklg@herning.dk, Herning Bibliotekerne

